

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

שם השיעור: התחיינה העצמות האלה? מסעו של יחזקאל מחורבן לגאולה

שם המרצה: ד"ר יושי פרג'ון yoshifa@gmail.com

א. מבוא: מדוע ביקשו חכמים לגנוז את ספר יחזקאל?

1. נביא אינו רשאי לחדש מצוות: תלמוד בבלי מסכת תמורה דף טז עמוד א

אמר רב יהודה אמר שמואל: שלשת אלפים הלכות נשתכחו בימי אבלו של משה. אמרו לו ליהושע: שאל! א"ל: לא בשמים היא. אמרו לו לשמואל: שאל! אמר להם: "אלה המצוות" (וי"ז, לד) – שאין הנביא רשאי לחדש דבר מעתה... אמר רב יהודה אמר רב: בשעה שנפטר משה רבינו לנגן עזרן, אמר לו ליהושע: שאל ממני כל ספיקות שיש לך! אמר לו: רבי, כלום הנחתיך שעה אחת והלכתי למקום אחר? לא כך כתבת בי "ומשרתו יהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהלה"? מיד תשש כחו של יהושע, ונשתכחו ממנו שלש מאות הלכות, ונולדו לו שבע מאות ספיקות, ועמדו כל ישראל להרגו. אמר לו הקדוש ברוך הוא: לומר לך אי אפשר, לך וטורדן במלחמה... במתניתין תנא: אלף ושבע מאות קלין וחמורין, וגזירות שוות, ודקדוקי סופרים נשתכחו בימי אבלו של משה. אמר רבי אבהו: אעפ"כ החזירן עתניאל בן קנז מתוך פלפולו...

2. נביא שמחדש מצווה או פירוש של מצווה דינו מוות: רמב"ם, הלכות יסודי התורה ט', א

אם יעמוד איש בין מן האומות בין מישראל ויעשה אות ומופת ויאמר שה' שלחו להוסיף מצוה או לגרוע מצוה או לפרש במצוה מן המצוות פירוש שלא שמענו ממשה, או שאמר שאותן המצוות שנצטוו בהן ישראל אינן לעולם ולדורי דורות אלא מצוות לפי זמן היו, הרי זה נביא שקר שהרי בא להכחיש נבואתו של משה, ומיתתו בחנק על שהזיד לדבר בשם ה' אשר לא צוהו, שהוא ברוך שמו צוה למשה שהמצוה הזאת לנו ולבנינו עד עולם ולא איש אל ויכזב.

3. דבריו של יחזקאל סותרים דברי תורה? תלמוד בבלי מסכת מנחות דף מה עמוד א

"וביום החדש (תקח) פר בן בקר תמים וששה כבשים ואיל תמימים יהיו" (יחזקאל מ"ו, ו), "פר" מה תלמוד לומר: לפי שנאמר בתורה "פרים"¹, ומנין שאם לא מצא שנים מביא אחד? תלמוד לומר: "פר"..."
 "כה אמר ה' אלהים בראשון באחד לחודש תקח פר בן בקר תמים וחסאת את המקדש" (יחזקאל מ"ה, יח) – חטאת? עולה היא! ... רבי יהודה אומר: פרשה זו אליהו עתיד לדורשה; אמר לו ר' יוסי: מלואים הקריבו בימי עזרא, כדרך שהקריבו בימי משה; אמר לו: תנוח דעתך שהנחת דעתך.
 "ויכל נבלה וטרפה מן העוף ומן הבהמה לא יאכלו הכהנים" (יחזקאל מ"ד, לא) – כהנים הוא דלא יאכלו, הא ישראל אכלי! אמר ר' יוחנן: פרשה זו אליהו עתיד לדורשה. רבינא אמר: כהנים איצטריך ליה, סלקא דעתך אמינא: הואיל ואשתרי מליקה לגבייהו תשתרי נמי נבילה וטרפה, קא משמע לך...
 אמר רב יהודה אמר רב: זכור אותו האיש לטוב וחינא בן חזקיה שמו, שאלמלא הוא נגזו ספר יחזקאל, שהיו דבריו סותרין דברי תורה, מה עשה? העלה שלש מאות גרבי שמון וישב בעלייה ודרשו.

ב. מה פשר שליחותו של יחזקאל?

4. "אם ישמעו ואם יחדלו": שליחותו של יחזקאל לא נועדה להצליח

(ב) ויאמר אלי בראדס עמד על-רגליך ואתָּבֵר אֶתָּךְ: (ב) ותבא בי רוח פֶּאֶשֶׁר דָּבַר אֵלַי ותַּעֲמַדְנִי עַל-רַגְלִי וְאֶשְׁמַע אֶת מְדַבְּרֵי אֵלַי: פ (ג) ויאמר אלי בראדס שולח אני אותך אל-בני ישראל אל-גוֹיִם הַמּוֹרְדִים אֲשֶׁר מְרַדְּבֵי הַמָּה וְאֵבֹתָם יִשְׁעוּ בִּי עַד-עַצְמָם הַיּוֹם הַזֶּה: (ד) וְהַבְּנִים קִשְׂי פְּנִים וְחִזְקִי לֵב אֲנִי שׁוֹלֵחַ אוֹתָךְ אֵלֵיהֶם וְאִמְרַתְּ אֵלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדַנִּי ה': (ה) וְהַמָּה אִם-יִשְׁמְעוּ וְאִם-יִחְדְּלוּ כִּי בֵּית מְרִי הַמָּה וְיִדְעוּ כִּי נִבְיָא הִנֵּה בְּתוֹכָם:
 (ו) וְאַתָּה בְּרֹאדָס אֲלִיתִּירָא מֵהֶם וּמְדַבְּרֵיהֶם אֲלִיתִּירָא כִּי סָרְבִים וְסִלּוּנִים אוֹתָךְ וְאֶלְעִקְרָבִים אֲתָה יוֹשֵׁב מְדַבְּרֵיהֶם אֲלִיתִּירָא וּמְפַנֵּיהֶם אֲלִיתְחָת כִּי בֵּית מְרִי הַמָּה: (ז) וְדַבְּרַתְּ אֶת-דְּבָרֵי אֵלֵיהֶם אִם-יִשְׁמְעוּ וְאִם-יִחְדְּלוּ כִּי מְרִי הַמָּה:
 (ח) וְאַתָּה בְּרֹאדָס שְׁמַע אֶת אֲשֶׁר-אֲנִי מְדַבֵּר אֵלֶיךָ אֲלִיתְהִי מְרִי בְּבֵית הַמְּרִי פְּצָה לִיד וְאֶכֶל אֶת אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן אֵלֶיךָ: (ט) וְאַרְאֶה וְהִנְחִיד שְׁלוֹחָה אֵלַי וְהִנְחִבוּ מְגַלְתִּי סֶפֶר: (י) וַיִּפְרָשׂ אוֹתָהּ לִפְנֵי וְהִיא כְּתוּבָה פְּנִים וְאַחֹר וְכְתוּב אֵלֶיהָ קָנִים וְהִנֵּה וְהִי:
 (ג', ד) ויאמר אלי בראדס לך-בא אל-בית ישראל ודברת בדברי אליהם: (ה) כִּי לֹא אֶלְעַם עִמָּקִי שִׁפָּה וְכַבְּדִי לְשׁוֹן אֲתָה

¹ במדבר כ"ח, יא: וּבְרָאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם תִּקְרִיבוּ עֹלָה לַה' פְּרִים בְּנֵי בָקָר שְׁנַיִם וְאֵיל אֶחָד כְּבָשִׂים בְּנֵי שְׁנָה שְׁבַעַה תְּמִימִם:

התחיינה העצמות האלה? מסעו של יחזקאל מחורבן לגאולה

שְׁלוֹחַ אֲלֵבִית יִשְׂרָאֵל: (ו) לֹא אֶלְעָמִים רַבִּים עִמָּקִי שָׁפָה וְכַבְדִּי לְשׁוֹן אֲשֶׁר לֹא־תִשְׁמַע דְּבָרֵיהֶם אִם־לֹא אֲלֵיהֶם שְׁלַחְתִּיךָ הֵמָּה לְשָׁמְעוּ אֵלַיךָ: (ז) וּבֵית יִשְׂרָאֵל לֹא יֵאבְדוּ לְשָׁמְעַת אֵלַיךָ כִּי־אֵינֶם אֲבִים לְשָׁמְעַת אֵלַי כִּי כְּלִבֵּית יִשְׂרָאֵל חִזְקִי־מִצַּח וְקִשְׁיִלֵב הֵמָּה: (ח) הִנֵּה נִתְּתִי אֶת־פְּנֵיךָ חִזְקִים לְעַמֶּת פְּנֵיהֶם וְאֶת־מִצְחֶךָ חִזֶּק לְעַמֶּת מִצְחָם: (ט) כְּשֶׁמִּיר חִזֶּק מִצַּר נִתְּתִי מִצְחֶךָ לֹא־תִירָא אוֹתָם וְלֹא־תַחַת מַפְנֵיהֶם כִּי בֵּית־מִרִי הֵמָּה:

(י) וַיֹּאמֶר אֵלַי בְּרֹאֲדָם אֶת־כְּלִדְבַר אֲשֶׁר אֲדַבֵּר אֵלַיךָ קֹחַ בְּלִבְבְּךָ וּבִאֲזְנֵיךָ שְׁמַע: (יא) וְלֵךְ בֹּא אֶל־הַגּוֹלָה אֲלֵבֵנִי עִמָּךְ וְדַבֵּרְתָּ אֲלֵיהֶם וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' אִם יִשְׁמְעוּ וְאִם יִחְדְּלוּ: ... (יב) וְרוּחַ נְשָׂאתִי וַתִּקְחֵנִי וְאֵלַיךְ מִרַב בַּחֲמַת רוּחִי וַיְדַהֵ' עָלַי חִזְקָה: (טו) וְאָבּוּא אֶל־הַגּוֹלָה תָּל אָבִיב הַיֹּשְׁבִים אֶל־הַר־קָבֶר [וְאִשְׁר] וְאָשֵׁב הֵמָּה יוֹשְׁבִים שָׁם וְאָשֵׁב שָׁם שְׁבַעַת יָמִים מִשְׁמַיִם בְּתוֹכָם:

(כד) וַתְּבֹאֲבִי רוּחַ וַתַּעֲמִדֵנִי עַל־רִגְלִי וַיְדַבֵּר אֵתְלִי וַיֹּאמֶר אֵלַי בֹּא הַסִּגְר בְּתוֹךְ בֵּיתְךָ: (כה) וְאַתָּה בְּרֹאֲדָם הִנֵּה נִתְּנִי עֲלֵיךָ עֲבוֹתִים וְאֶסְרִיךָ בָּהֶם וְלֹא תִצָּא בְּתוֹכָם: (כו) וְלִשְׁוֹנֶךָ אֲדַבֵּרְךָ וְנִאֲלַמַּתְּ וְלֹא־תִהְיֶה לָּהֶם לְאִישׁ מוֹכִיחַ כִּי בֵּית מִרִי הֵמָּה: (כז) וּבְדַבְּרִי אוֹתְךָ אֶפְתַּח אֶת־פִּיךָ וְאִמְרַתְּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' הַשְׁמַעוּ! יִשְׁמַע וְהַחְדְּלוּ יַחְדָּל כִּי בֵּית מִרִי הֵמָּה:

5. הכישלון והשתיקה אמורים להימשך על בוא החורבן

(ל"ג, כא) וַיְהִי בַשָּׁתִּי עֶשְׂרֵה שָׁנָה בַעֲשָׂרֵי בַחֲמָשָׁה לַחֹדֶשׁ לְגוֹלוֹתֵנוּ בְּאֵלֵי הַפְּלִיט מִירוּשָׁלַם לֵאמֹר הַכְּתָה הַעִיר: (כב) וַיְדַהֵ' הַיְתָה אֵלַי בַּעֲרָב לִפְנֵי בּוֹא הַפְּלִיט וַיִּפְתַּח אֶת־פִּי עַד־בּוֹא אֵלַי בַּבֹּקֶר וַיִּפְתַּח פִּי וְלֹא נִאֲלַמַּתִּי עוֹד:

6. נבואות יחזקאל (כמעט) אינן כוללות אפשרות לביטול החורבן במקרה של תשובה

(ה', א) וְאַתָּה בְּרֹאֲדָם קַח־לְךָ חֶרֶב חֲדָה תַעַר הַגְּלָבִים תִּקְחֶנָּה לְךָ וְהַעֲבַרְתָּ עַל־רֹאשְׁךָ וְעַל־זִקְנֶךָ וְלִקְחַתְּ לְךָ מֵאֲזֵנֵי מִשְׁקַל וְחִלַּקְתָּם: (ב) שְׁלֹשִׁית בָּאוּר תִּבְעִיר בְּתוֹךְ הַעִיר כַּמְלֵאת יָמֵי הַמִּצּוֹר וְלִקְחַתְּ אֶת־הַשְּׁלִשִׁית תִּבְכֶּה בְּחֶרֶב סְבִיבוֹתֶיהָ וְהַשְּׁלִשִׁית תִּזְרָה לְרוּחַ וְחֶרֶב אֶרִיק אַחֲרֵיהֶם: (ג) וְלִקְחַתְּ מִשֵּׁם מַעַט בְּמִסְפָּר וְצַרְתָּ אוֹתָם בְּכַנְפֶיךָ: (ד) וּמֵהֶם עוֹד תִּקַּח וְהַשְׁלַכְתָּ אוֹתָם אֶל־תּוֹךְ הָאֵשׁ וְשַׂרְפַתְּ אוֹתָם בְּאֵשׁ מִמֶּנּוּ תִצָּא־אֵשׁ אֶל־כָּל־בֵּית יִשְׂרָאֵל: פ (ה) כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' זֹאת יְרוּשָׁלַם בְּתוֹךְ הַגּוֹיִם שְׁמַתִּיהָ וְסִבִּיבוֹתֶיהָ אֲרָצוֹת: (ו) וַתִּמַּר אֶת־מִשְׁפָּטִי לְרַשְׁעָה מִרַהֲגוּלִים וְאֶת־חֻקוֹתַי מִרַהֲאֲרָצוֹת אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיהָ כִּי בְּמִשְׁפָּטִי מֵאִסּוּ וְחֻקוֹתַי לֹא־הִלְכוּ בָּהֶם: ס (ז) לָכֵן כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי ה' יַעַן הִמְנַכְּם מִרַהֲגוּלִים אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם בַּחֻקוֹתַי לֹא הִלַּכְתֶּם וְאֶת־מִשְׁפָּטִי לֹא עֲשִׂיתֶם וְכַמִּשְׁפָּטִי הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֵיכֶם לֹא עֲשִׂיתֶם: ס (ח) לָכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' הִנְנִי עֹלֶיךָ גַם־אֲנִי וְעֲשִׂיתִי בְּתוֹכְךָ מִשְׁפָּטִים לְעֵינֵי הַגּוֹיִם: ט (י) וְעֲשִׂיתִי בְּךָ אֶת־אֲשֶׁר לֹא־עֲשִׂיתִי וְאֶת־אֲשֶׁר־לֹא־אֶעֱשֶׂה כְּמֹהוּ עוֹד יַעַן כָּל־תּוֹעֲבֹתֶיךָ: ס (י) לָכֵן אֲבוֹת יֹאכְלוּ בָנִים בְּתוֹכְךָ וּבָנִים יֹאכְלוּ אֲבוֹתָם וְעֲשִׂיתִי בְּךָ שְׁפָטִים וְזִרְתִּי אֶת־כָּל־שְׂאֵרֵיךָ לְכָל־רוּחַ: פ (יא) לָכֵן חִי־אֲנִי נְאֻם אֲדֹנָי ה' אִם־לֹא־יַעַן אֶת־מִקְדָּשִׁי טְמֵאת בְּכָל־שְׁקוּצֵיךָ וּבְכָל־תּוֹעֲבוֹתֶיךָ וְגַם־אֲנִי אֶגְרַע וְלֹא־תַחֲוֹס עֵינֵי וְגַם־אֲנִי לֹא אַחְמוֹל: (יב) שְׁלֹשִׁיתֶיךָ בְּדָבָר יָמוּתוּ וּבְרָעַב יִכְלוּ בְּתוֹכְךָ וְהַשְּׁלִשִׁית בְּחֶרֶב יִפְּלוּ סְבִיבוֹתֶיךָ וְהַשְּׁלִישִׁית לְכָל־רוּחַ אֲזוּרָה וְחֶרֶב אֶרִיק אַחֲרֵיהֶם: (יג) וְכָלֵה אֶפִּי וְהִנְחוֹתִי חֲמַתִּי בָּם וְהִנְחַמְתִּי וַיְדַלְעוּ כִּי־אֲנִי ה' דַּבְּרַתִּי בְּקִנְיָתִי בְּכָלֹתִי חֲמַתִּי בָּם: (יד) וְאַתָּה לְחֶרֶב וּלְחֶרֶף בְּגוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיךָ לְעֵינֵי כְּלֵעוּבָר: (טו) וְהָיְתָה חֶרֶף וּגְדוּפָה מוֹסֵר וּמְשַׁמָּה לְגוֹיִם אֲשֶׁר סְבִיבוֹתֶיךָ בַּעֲשׂוֹתֶיךָ בְּךָ שְׁפָטִים בְּאֶף וּבַחֲמָה וּבַתְּכֹחוֹת חֲמָה אֲנִי ה' דַּבְּרַתִּי: (טז) בְּשִׁלְחִי אֶת־חֲצֵל הַרְעָב הַרְעִים בָּהֶם אֲשֶׁר הִיוּ לְמִשְׁחִית אֲשֶׁר־אֶשְׁלַח אוֹתָם לְשַׁחֲתֶכֶם וְרָעַב אֶסֶף עֲלֵיכֶם וְשַׁבְּרַתִּי לָכֶם מִטַּה־לַחֵם: (יז) וְשַׁלַּחְתִּי עֲלֵיכֶם רָעַב וְחִיָּה רָעָה וְשַׁפְּלָד וְדָבָר וְדָם יַעֲבִרְכֶם וְחֶרֶב אֲבִיא עֲלֵיכֶם אֲנִי ה' דַּבְּרַתִּי:

7. השכינה עוזבת את המקדש כחמש שנים לפני החורבן

(ח', א) וַיְהִי בַשָּׁנָה הַשְּׁשִׁית בַּשָּׁשִׁל בַּחֲמָשָׁה לַחֹדֶשׁ אָנֹכִי יוֹשֵׁב בְּבֵיתִי וְזָקְנֵי יוֹשְׁבֵי לְפָנַי וַתִּפֹּל עָלַי שָׁם יָד אֲדֹנָי ה': (ב) וְאָרָאָה וְהִנֵּה דְמוּת כְּמִרְאֵה־אֵשׁ מִמִּרְאֵה מִתְּנִינוּ וּלְמַטָּה אֵשׁ וּמִמִּתְּנִינוּ וּלְמַעְלָה כְּמִרְאֵה־זָהָר כְּעֵין הַחֲשַׁמְלָה: (ג) וַיִּשְׁלַח תְּבִנִית לְד וַיִּקְחֵנִי בְּצִיצֵת רֹאשִׁי וַתִּשָּׂא אֶתִּי רוּחַ בִּירֵהָאֲרָץ וַיִּבִּין הַשָּׁמַיִם וַתְּבֹא אֵתִי יְרוּשָׁלַם בְּמִרְאֵוֹת אֱלֹהִים אֶל־פֶּתַח שַׁעַר הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה צְפוֹנָה אֲשֶׁר־שָׁם מוֹשֵׁב סַמֵּל הַקְּנָאָה הַמִּקְנָה²: (ד) וְהִנֵּה־שָׁם כְּבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כְּמִרְאֵה אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּבַקְעָה: ... (ו) וַיֹּאמֶר אֵלַי בְּרֹאֲדָם הֲרָאָה אֶתָּה [מֵהֶם] מֵהַ עֹשִׂים תּוֹעֲבוֹת גְּדוּלוֹת אֲשֶׁר בֵּית־יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים פֹּה לְחֻקָּה מַעַל מִקְדָּשִׁי וְעוֹד תִּשׁוּב תִּרְאֶה תּוֹעֲבוֹת גְּדוּלוֹת: ... (יב) וַיֹּאמֶר אֵלַי הֲרָאִיתָ בְּרֹאֲדָם אֲשֶׁר זָקְנֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים בַּחֲשָׁד אִישׁ בְּחַדְרֵי מִשְׁכִּיתוֹ כִּי אִמְרִים אֵין ה' רָאָה אוֹתָנוּ עֹזֵב ה' אֶת־הָאֲרָץ: ... (ט, ג) וּכְבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נֶעְלָה מַעַל הַכְּרוֹב אֲשֶׁר הָיָה עָלָיו אֵל מִפְּתוֹ הַבַּיִת וַיִּקְרָא אֶל־הָאִישׁ הַלְבַּשׁ הַבְּדָדִים אֲשֶׁר קָסַת הַסִּפֵּר בְּמִתְּנִינוּ: ס (ד) וַיֹּאמֶר ה' [כְּתִיב: אלו] אֵלָיו עֵבֶר בְּתוֹךְ הַעִיר בְּתוֹךְ יְרוּשָׁלַם וְהַתּוֹתִת תָּו עַל־מִצְחוֹת הָאֲנָשִׁים הַנְּאֻנְחִים וְהַנְּאֻנְקִים עַל־הַתּוֹעֲבוֹת הַנַּעֲשׂוֹת בְּתוֹכָהּ: (ה) וּלְאֵלָה אָמַר בְּאֲזֵנֵי עַבְדּוֹ בְּעִיר אַחֲרָיו וְהִכּוּ עַל־אֶלְתֵּיחַס [עֵינֵיכֶם] עֵינֵיכֶם וְאֵל־תַּחְמוּלוּ: (ו) זָקֹן בַּחֲוִיר וּבַתּוֹלָה וְטָף וְנָשִׁים תַּהַרְגוּ לְמִשְׁחִית וְעַל־כָּל־אִישׁ אֲשֶׁר־עָלָיו הַתָּו אֶל־תִּגְשׁוּ וּמִמִּקְדָּשִׁי תַחֲלוּ וַיַּחֲלוּ בְּאֲנָשִׁים הַזָּקְנִים אֲשֶׁר לְפָנַי הַבַּיִת: (ז) וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם טְמְאוּ אֶת־הַבַּיִת וּמִלְאוּ אֶת־הַחֲצֵרוֹת חֲלָלִים צְאוּ וּצְאוּ וְהִכּוּ בְּעִיר: (ח) וַיְהִי כִּהְכוֹתָם וְנִאֲשָׁר אֲנִי וְאֶפְלָה עַל־פְּנֵי וְאֶזְעַק וְאָמַר אֶהָה אֲדֹנָי ה' הַמִּשְׁחִית אֶתָּה אֶת־כָּל־שְׂאֵרֵי יִשְׂרָאֵל

² פסל, וראה למשל דה"ב ל"ג, שם מכונה הפסל שעשה מנשה במקדש: "פסל הסמל" (ז), או פשוט: "הסמל" (ט).

התחיינה העצמות האלה? מסעו של יחזקאל מחורבן לגאולה

בשפפך את חמתך על ירושלים: (ט) ויאמר אלי עון בית ישראל ויהודה גדול במאד מאד ותמלא הארץ דמים והעיר מלאה מטה כי אמרו עזב ה' את הארץ ואין ה' ראה: (י) וגם אני לא אתחוס עיני ולא אחמל דרכם בראשם נתתי: ... (יג) ויצא כבוד ה' מעל מפתח הבית ויעמד על הכרובים: (יט) וישאו הכרובים את כנפיהם וירומו מן הארץ לעיני בצאתם והאופנים לעמתם ויעמד פתח שער בית ה' הקדמוני וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה: ... (יא, כב) וישאו הכרובים את כנפיהם והאופנים לעמתם וכבוד אלהי ישראל עליהם מלמעלה: (כג) ויעל כבוד ה' מעל תוף העיר ויעמד עליהר אשר מקדם לעיר: (כד) ורוח נשאתני ותביאני כשדימה אלהיגולה במראה ברוח אלהים ולעל מעלי המראה אשר ראיתי: (כה) ואדבר אלהיגולה את פלדברי ה' אשר הראני:

ג. הגורמים לכישלון הברית בין ה' ובין ישראל

נמעני הברית – בני ישראל – הם הגורם העיקרי לכישלון

8. אנשי יהודה רשעים יותר מאשר אנשי ממלכת ישראל ואפילו מאנשי סדום

(ט"ז, א) ויהי דבר ה' אלי לאמר: (ב) בראדום הודע את ירושלים את תועבתיה: (ג) ואמרתי פה אמר אדני ה' לירושלים מכרתיו וימלדתיך מארץ הכנעני אביך האמרי ואמרו חתיות: (ד) וימלדתיך ביום הולדת אתך לא כרת שרף ובמים לא רחפת למשעך והמלח לא המלחת והחתל לא חתלת: (ה) לא חסה עליך עין לעשות לך אחת מאלה לחמלה עליך ותשלכי אלפני השדה בלעל נפשך ביום הולדת אתך: (ו) ואעבר עליך ואראך מתבוססת בדמך ואמר לך בדמך חלי ואמר לך בדמך חיי: (ז) רבבה כצמח השדה נתתיך ותרביל ותגדלי ותבאי בעדי עדדים שדים נכנו ושערה צמח ואת ערם ועריה: (ח) ואעבר עליך ואראך והנה עתך עת דדים ואפרש כנפלי עליך ואכסה ערותך ואשבע לך ואבוא בבית אתך נאם אדני ה' ותהיי לי: (ט) וארחצך במים ואשטף דמך מעליך ואסכך בשמן: (י) ואלבישך רקמה ואנעלך תחש ואחבשך בשש ואכסך משי: (יא) ואעך עדי ואתנה צמידים על ידך ורביד על גרונוך: (יב) ואתן לך עלאפך ועגילים על אזניך ועטרת תפארת בראשך: (יג) ותעדי זהב וכסף ומלבושך [ששיל] שש ומשלי ורקמה סלת ודבש ושמן [אכלת] אכלת ותיפיל במאד מאד ותצלחי למלוכה:

(יד) ויצא לך שם בגוים בנפך כי כליל הוא בהדרלי אשר שמתי עליך נאם אדני ה': (טו) ותבטחי ביפך ותזני על שמך ותשפכי את זנוניתך על פלעובר לוייה: ... (יז) ותקחי כלי תפארתך מזהבי ומפספלי אשר נתתי לך ותעשילך צלמי זכר ותזניבם: ... (יט) ולחמלי אשר נתתי לך סלת ושמן ודבש האכלתיך ונתתיהו לפניכם לריח ניחח ויהי נאם אדני ה': (כ) ותקחי את בנך ואת בנוניתך אשר ילדת לי ותזכרתי להם לאכול המעט [מתזונתך] מתזונתך: (כא) ותשחטי את בני ותתלים בהעביר אותם להם: (כב) ואת פליתועבתך ותזנתיך לא [זכרת] זכרת אתימי נעורך בהיותך ערם וערלה מתבוססת בדמך היית: ... (לג) לכלזנות ותזננה ואת נתת את ידך לכלמאהביך ותשחדי אותם לבוא אלך מסביב בתזונתך: (לד) ויהיבך הפך מר הנשים בתזונתך ואחרך לא זינה ובתך אתנו ואתנו לא נתתך ותהי להפך: (לה) לכן זונה שמעי דבר ה': ... (לו) הנני מקבץ את כלמאהביך... (לח) ושפטתיך משפטי נאפות ושפכת דם ונתתיך דם חמה וקנאה: (לט) ונתתי אותך ביזם והרסו גבך ונתצו רמתך והפשיטו אותך בגדך ולקחו כלי תפארתך והניחוך ערם ועריה: (מ) והעלו עליך קהל ורגמו אותך באבן ובתקוה בחרבותם: ...

(מו) ואחותך הגדולה שמרון היא ובנותיה היושבת על שמאלך ואחותך הקטנה ממך היושבת מימיןך סדום ובנותיה: (מז) ולא בדרכיהן הלכת וכתועבותיהן [עשית] עשית כמעט קט ותשחתי מהן בכל דרכיך: (מח) חיאני נאם אדני ה' אם עשיתה סדום אחותך היא ובנותיה כאשר עשית את ובנותיה: ... (נא) ושמרון כחצי חטאתך לא חטאה ותרכי את תועבותך מהנה ותצדקי את [אחותך] אחותך בכלתועבותך אשר [עשית] עשית: (נב) גם אתה שאי כלמתך אשר פללת לאחותך בחטאתך אשר התעבת מהן ותצדקנה ממך וגם את בושלי ושאי כלמתך בצדקתך אחיותך:

9. בני ישראל אינם מאמינים לנבואות

(י"ב, כא) ויהי דבר ה' אלי לאמר: (כב) בראדום מה המשל הזה לכם על אדמת ישראל לאמר נארכו הימים ואבד כל חזון: (כג) לכן אמר אליהם פה אמר אדני ה' השבתי את המשל הזה ולא ימשלו אתו עוד בישראל כי אסדבר אליהם קרבו הימים ודבר פלחזון: (כד) כי לא יהיה עוד פלחזון שוא ומקסם חלק בתוך בית ישראל: (כה) כי אני ה' אדבר את אשר אדבר ובעשה לא תמשך עוד כי בימיכם בית הנרי אדבר דבר ועשיתיו נאם אדני ה': (כו) ויהי דבר ה' אלי לאמר: (כז) בראדום הנה בית ישראל אמרים החזון אשר הוא הזה לנמים רבים ולעתיים רחוקות הוא נבא: (כח) לכן אמר אליהם פה אמר אדני ה' לא תמשך עוד פלדברי אשר אדבר דבר ועשה נאם אדני ה': (ל"ג, ל) ואתה בראדום בני עמד הנדברים בד אצל הקירות ובפתחי הבתים ודברת את אחיך איש את אחיו לאמר בארנא ושמעו מה הדבר היוצא מאת ה': (לא) ויבואו אליך כמבואעם וישבו לפניך עמי ושמעו את דבריך ואותם לא יעשו כיעניבים בפיהם המה עשים אחרי בצעם לבם הלך: (לב) והנך להם כשיר ענבים יפה קול ומטב נגן ושמעו את דבריך ועשים אינם אותם: (לג) ובבאה הנה באה ונדעו כי נביא הנה בתוכם:

10. הנביאים בוגדים בתפקידם

(י"ג, א) ויהי דבריה' אלי לאמר: (ב) בראדום הנבא אלנביאי ישראל הנבאים ואמרת לנביאי מלכם שמעו דברה': (ג) כה אמר אדני ה' הוי עלהנביאים הנבלים אשר הלכים אחר רוחם ובלתי ראו: (ד) פשעלים בחרבות נביאיך ישראל היו: (ה) לא עליכם בפרצות ותגדרו גדר עלבית ישראל לעמד במלחמה ביום ה': (ו) חיו שוא וקסם כזב האמרים נאסה'וה' לא שלחם ויחלו לקים דבר: (ז) הלוא מחזה שוא חזיתם ומקסם כזב אמרתם ואמרים נאסה'וה' ואני לא דברתי... (יז) ואתה בראדום שים פליד אלבנות עמד המתנבאות מלבהו והנבא עליהו: ... (יט)... בכזבכם לעמי שמעי כזב: ס (כ) לכו פהאמרו אדני ה'... (כב) יעו הכאות לבצדיק שקר ואני לא הכאבתיו ולחזק ידי רשע לבלתישוב מדרך הרע להחיתו: (כג) לכו שוא לא תחזינה וקסם לאתקסמנה עוד והצלתי אתעמל מידכו וידעתו כיאני ה':

11. כישלון מוסדות ההנהגה: מלכים ושרים, נביאים וכהנים

(כ"ב, א) ויהי דברה' אלי לאמר: (ב) ואתה בראדום התשפט התשפט אתעיר הדמים והודעתה את פלתועבותיה: ... (ו) הנה נשיאי ישראל איש לזרעו היו בד למען שפדדם: (ז) אב ואם הקלו כד לגר עשו בעשק בתוכו יתום ואלמנה הונו בד: ... (כה) קשר נביאיך בתוכה פארי שואג טרף טרף נפש אכלו חסן ויקר יסחו אלמנותיה הרבו בתוכה: (כו) כהניך חמסו תורתו ויחללו קדש בירקדש לחל לא הבדילו וביורהטמא לטהור לא הודיעו ומשבתותי העלימו עיניהם ואחל בתוכם: (כז) שריה בקרבה כזאבים טרפי טרף לשפדדם לאבד נפשות למען בצע בצע: (כח) ונביאיך טחו להם תפל חזים שוא וקסמים להם כזב אמרים כה אמר אדני ה' והי לא דבר: (כט) עם הארץ עשקו עשקו וגזלו גזל ועני ואביון הונו ואתהגר עשקו בלא משפט: (ל) ואבקש מהם איש גדרגדר ועמד בפרץ לפני בעד הארץ לבלתי שחתה ולא מצאתי: (לא) ואשפד עליהם ועמי באש עברתי כליתיים דרכם בראשם נתתי נאם אדני ה':

האם גם נותן הברית - ה' - גורם במידה כלשהי לכישלון?

12. ה' מתעה את הנביא המפותה

(י"ד, א) ונבוא אל אנשים מזקני ישראל וישבו לפני: פ (ב) ויהי דברה' אלי לאמר: (ג) בראדום האנשים האלה העלו גלוליהם עללכם ומכשול עונם נתנו נכח פניהם האדרש אדרש להם: ס (ד) לכו דבראוותם ואמרת עליהם כהאמרו אדני ה' איש איש מבית ישראל אשר יעלה אתגולויו אללבו ומכשול עונו ישים נכח פניו ובא אלהנביא אני ה' נעניתי לו [בה] בא ברב גולויו: (ה) למען תפש אתבית ישראל בלבם אשר נזרו מעלי בגלוליהם כלם: ס (ו) לכו אמרו אלבית ישראל כה אמר אדני ה' שובו והשיבו מעל גלוליתכם ומעל כל תועבותיכם השיבו פניכם: ... (ט) והנביא כייפתה ודבר דבר אני ה' פתיתי את הנביא והוא ונטיתי אתי ידלי עליו והשמדתיו מתוך עמי ישראל: (י) ונשאו עונם פעון הדוש פעון הנביא יהיה: (יא) למען לאיתעו עוד בית ישראל מאחרי ולא יטמאו עוד בכל פשעיהם והיו לי לעם ואני אהיה להם לאלהים נאם אדני ה':

13. חטאיהם של ישראל מביאים לעיוות את הברית בין ה' לבינם

(כ', א) ויהי בשנה השביעית בחמשל בעשור לחדש באו אנשים מזקני ישראל לדרש אתה' וישבו לפני: ס (ב) ויהי דברה' אלי לאמר: (ג) בראדום דבר אתזקני ישראל ואמרת אליהם כה אמר אדני ה' הדרש אתי אתם באים חיאני אסאדרש לכם נאם אדני ה': (ד) התשפט אתם התשפטו בראדום אתתועבת אבותם הודיעם: (ה) ואמרת עליהם כהאמר אדני ה' ביום בחרי בישראל ואשא ידי לזרע בית יעקב ואודע להם בארץ מצרים ואשא ידי להם לאמר אני ה' אלהיכם: (ו) ביום ההוא נשאתי ידי להם להוציאם מארץ מצרים אלארץ אשרתרתתי להם זבת חלב ודבש צבי היא לכלהארצות: (ז) ואמר אליהם איש שקוצי עיניו השליכו ובגלולי מצרים אליתטמאו אני ה' אלהיכם: (ח) וימרויבי ולא אבו לשמע אלי איש אתשקוצי עיניהם לא השליכו ואתגלולי מצרים לא עזבו ואמר לשפד חמתי עליהם לכלות אפלי בהם בתוך ארץ מצרים: (ט) ואעש למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשרהמה בתוכם אשר נודעתי עליהם לעיניהם להוציאם מארץ מצרים: (י) ואוציאם מארץ מצרים ואבאם אלהמדבר: (יא) ואתו להם אתחקותי ואתמשפטי הודעתי אותם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם: (יב) וגם אתשבתותי נתתי להם להיות לאות ביני וביניהם לדעת כי אני ה' מקדשם: (יג) וימרויבי בית ישראל במדבר בחקותי לאהלכו ואתמשפטי מאסו אשר יעשה אתם האדם וחי בהם ואתשבתתי חללו מאד ואמר לשפד חמתי עליהם במדבר לכלותם: (יד) ואעשה למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר הוצאתים לעיניהם: (טו) וגםאני נשאתי ידי להם במדבר לבלתי הביא אותם אלהארץ אשרנתתי זבת חלב ודבש צבי היא לכלהארצות: (טז) לען במשפטי מאסו ואתחקותי לאהלכו בהם ואתשבתותי חללו כי אחרי גלוליהם לבם הלך: (יז) ותחס עיני עליהם משחתם ולאעשיתי אותם כלה במדבר: (יח) ואמר אלבניהם במדבר בחוקי אבותיכם אליתלכו ואתמשפטיהם אליתשמרו ובגלוליהם אליתטמאו: (יט) אני ה' אלהיכם בחקותי לכו ואתמשפטי שמרו ועשו אותם: (כ) ואתשבתותי קדשו והיו לאות ביני וביניכם לדעת כי

התחיינה העצמות האלה? מסעו של יחזקאל מחורבן לגאולה

אני ה' אלהיכם: (כא) וימררבי הנבים בחקותי לא תהלו ואת משפטי לא שמו לעשות אותם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם את שבתותי חללו ואמר לשפד חמתי עליהם לבלות אפי בם במדבר: (כב) והשבתי את ידי ואעש למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר הוצאתי אותם לעיניהם: (כג) גם אני נשאתי את ידי להם במדבר להפיץ אתם בגוים ולזרות אותם בארצות: (כד) וען משפטי לא עשו וחקותי מאסו ואת שבתותי חללו ואחר גלו גלו אבותם היו עיניהם: (כה) וגם אני נתתי להם חקים לא טובים ומשפטים לא יחיו בהם:

ד. כיצד ניתן למנוע את הכישלון הבא?

יש למנוע ממקבלי הברית – ישראל – את היכולת לשוב ולקלקל אותה

14. ה' יגאל את ישראל על-כורחם ויברור מתוכם את כל הרשעים

(כ', לב) והעלה עליו חכם היו לא תהיה אשר אתם אמרים נהיה כגוים כמשפחות הארצות לשרת עץ ואבן: (לג) חי אני נאם אדני ה' אם לא ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה אמלוד עליכם: (לד) והוצאתי אתכם מרעהמים וקבצתי אתכם מרהארצות אשר נפוצתם בם ביד חזקה ובזרוע נטויה ובחמה שפוכה: (לה) והבאתי אתכם אלמדבר העמים ונשפטי אתכם שם פנים אלפנים: (לו) כאשר נשפטי את אבותיכם במדבר ארץ מצרים כן אשפט אתכם נאם אדני ה': (לז) והעברתי אתכם תחת השבט והבאתי אתכם במסרת הברית: (לח) וברותי מכם המודים והפושעים בי מארץ מגוריהם אוציא אותם ולא אדמת ישראל לא יבוא וידעתם כראני ה': (לט) ואתם בית ישראל פה אמרו אדני ה' איש גולגולו לכו עבדו ואחר אם אינכם שמעים אלי ואתשם קדש לא תחללו עוד במתנותיכם ובגולגולכם: (מ) כי בהרקדשי בקרו ישראל נאם אדני ה' שם יעבדני כלבית ישראל פלה בארץ שם ארצם ושם אדרוש את תרומתיכם ואתראשית משאותיכם בכלקדשיכם: (מא) בריח ניחח ארצה אתכם בהוציאי אתכם מרעהמים וקבצתי אתכם מרהארצות אשר נפצתם בם ונקדשתי בכם לעיני הגוים: (מב) וידעתם כראני ה' בהביאי אתכם אל אדמת ישראל אלהארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאבותיכם: (מג) וזכרתם שם את דרכיכם ואת כלעלילותיכם אשר נטמאתם בם ונקטתם בפניכם בכל רעותיכם אשר עשיתם: (מד) וידעתם כראני ה' בעשותי אתכם למען שמי לא לדרכיכם הרעים וכלעליותיכם הנשחתות בית ישראל נאם אדני ה':

15. ה' יגרום לישראל לקיים מצוות על-כורחם

(ל"ו, טז) ויהי דברה' אלי לאמר: (יז) בראדם בית ישראל ישבים על אדמתם ונטמאו אותה בדרכם ובעלילותם כטמאת הנדה היתה דרכם לפני: (יח) ואשפד חמתי עליהם עלהדם אשר שפכו עליהארץ ובגלוליהם טמאוה: (יט) ואפיץ אתם בגוים ויזרו בארצות כדרכם וכלעילותם שפטתם: (כ) ויבוא אלהגוים אשר באו שם ויחללו אתשם קדשי באמר להם עסי' אלה ומארצו יצאו: (כא) ואחמל עלישם קדשי אשר חללוהו בית ישראל בגוים אשר באו שמה: (כב) לכו אמר לבית ישראל פה אמר אדני ה' לא למענכם אני עשה בית ישראל כי אם לשם קדשי אשר חללתם בגוים אשר באתם שם: (כג) וקדשתי אתשמי הגדול המחלל בגוים אשר חללתם בתוכם וידעו הגוים כראני ה' נאם אדני ה' בהקדשי בכם לעיניהם: (כד) ולקחתי אתכם מרהגוים וקבצתי אתכם מפלהארצות והבאתי אתכם אל אדמתכם: (כה) וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם מכל טמאותיכם ומכל גלולכם אטהר אתכם: (כו) ונתתי לכם לב חדש ורוח חדשה אתן בקרבכם והסרת אתלב האבן מבושרכם ונתתי לכם לב בשר: (כז) ואתרוחי אתן בקרבכם ועשיתי את אשר בחקי תלכו ומשפטי תשמרו ועשיתם: (כח) וישבתם בארץ אשר נתתי לאבותיכם והייתם לי לעם ואנכי אהיה לכם לאלהים: (כט) והושעתי אתכם מכל טמאותיכם וקראתי אלהדגו והרביתי אתו ולא אתן עליכם רעב: (ל) והרביתי אתפרי העץ ותנובת השדה למען אשר לא תקחו עוד חרפת רעב בגוים: (לא) וזכרתם את דרכיכם הרעים ומעלליכם אשר לא טובים ונקטתם בפניכם על עונותיכם ועל תועבותיכם: (לב) לא למענכם אני עשה נאם אדני ה' יודע לכם בושו והכלמו מדרכיכם בית ישראל:

16. ה' יתקן את מוסד המלוכה שכשל

(ל"ד, א) ויהי דברה' אלי לאמר: (ב) בראדם הנבא עלרועי ישראל הנבא ואמרת אליהם לרעים פה אמרו אדני ה' הוי רעי ישראל אשר היו רעים אותם הלוא הצאן ירעו הרעים: (ג) אתהחלב תאכלו ואתהצמר תלבושו הבריא תזבחו הצאן לא תרעו: (ד) אתהנחלות לא חזקתם ואתהחולה לארפאתם ולנשברת לא חבשתם ואתהנחית לא השבתם ואתהאבדת לא בקשתם ובחזקה רדייתם אתם ובפרד: (ה) ותפוצינה מבלי רעה ותהיינה לאכלה לכלחית השדה ותפוצינה: ... (ט) לכן הרעים שמעו דברה': (י) פה אמר אדני ה' הנני אלהרעים ודרשתי את צאני מידם והשבתים מרעות צאן ולא ירעו עוד הרעים אותם והצלתי צאני מפיהם ולא תהיינ להם לאכלה: (יא) כי פה אמר אדני ה' הנני אני

התחיינה העצמות האלה? מסעו של יחזקאל מחורבן לגאולה

וְדַרְשֵׁתִי אֶת־צֹאֲנֵי וּבִקְרָתִים : (יב) כְּבִקְרַת רְעָה עָדְרוּ בְיוֹם־הַיּוֹתוֹ בְּתוֹךְ צֹאֲנוֹ נִפְרָשׁוֹת כִּן אֲבִקֵּר אֶת־צֹאֲנֵי וְהִצַּלְתִּי אֶתְהֵם מִכָּל־הַמְּקוֹמוֹת אֲשֶׁר נִפְצוּ שָׁם בְּיוֹם עָנָן וְעָרַפַל : (יג) וְהוֹצֵאתִים מִרְהַעֲמִים וּקְבָצֵתִים מִרְהַאֲרָצוֹת וְהִבֵּאתִים אֵלַי אֲדַמְתֶּם וּרְעִיתִים אֶל־הָרִי יִשְׂרָאֵל בְּאִפְיָקִים וּבְכָל מוֹשְׁבֵי הָאָרֶץ : (יד) בְּמִרְעָה־טוֹב אֲרַעָה אֹתְם וּבְהָרֵי מְרוֹם־יִשְׂרָאֵל יִהְיֶה נְהֹם שָׁם תִּרְבַּצְנָה בְּנֹה טוֹב וּמְרַעָה שְׁמֹן תִּרְעִינָה אֶל־הָרִי יִשְׂרָאֵל : (טו) אֲנִי אֲרַעָה צֹאֲנֵי וְאֲנִי אֲרַבִּיצֵם נְאֻם אֲדֹנָי ה' : (טז) אֶת־הַאֲבֹדֹת אֲבַקֵּשׁ וְאֶת־הַנִּדְחֹת אֲשִׁיב וְלִנְשָׁבֶרֶת אֲחַבֵּשׁ וְאֶת־הַחֹלָה אֲחַזֵּק וְאֶת־הַשְּׂמֵנָה וְאֶת־הַחֲזָקָה אֲשַׁמֵּד אֲרַעְנָה בְּמִשְׁפָּט : ... (כג) וְהִקְמַתִי עֲלֵיהֶם רְעָה אֶחָד וְרַעָה אֶתְהֵן אֶת עֲבָדַי דְּוִיד הוּא יִרְעָה אֹתְם וְהוּא־יִהְיֶה לְהֵן לְרַעָה : (כד) וְאֲנִי ה' אֶהְיֶה לָהֶם לְאֱלֹהִים וְעֲבָדַי דָּוִד נְשִׂיא בְּתוֹכְם אֲנִי ה' דְּבַרְתִּי :

17. ה' יתקן את המקדש שטומא וישבו לשכון בו

(מ"ג, ז) וַיֹּאמֶר אֵלַי בְּרָאדָם אֶת־מְקוֹם כְּסָאֵי וְאֶת־מְקוֹם כְּפֹת רַגְלֵי אֲשֶׁר אֲשַׁכְּרֶשֶׁם בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם וְלֹא יִטְמְאוּ עוֹד בֵּית־יִשְׂרָאֵל שֵׁם קְדֹשֵׁי הַמָּה וּמַלְכֵיהֶם בְּזוֹנוֹתָם וּבִפְגַּרֵי מַלְכֵיהֶם בְּמוֹתָם : (ח) בְּתוֹתָם סָפֵם אֶת־סָפֵי וּמְזוֹתָם אֲצַל מְזוֹתַי וְהִקִּיר בְּנֵי וּבִינֵיהֶם וְטִמְאוּ אֶת־שֵׁם קְדֹשֵׁי בְּתוֹעֵבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ וְאָכַל אֹתָם בְּאִפֵּי : (ט) עֲתָה יִרְחֲקוּ אֶת־זוֹנוֹתָם וּפְגַרֵי מַלְכֵיהֶם מִמֶּנִּי וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכָם לְעוֹלָם : ס (י) אַתָּה בְּרָאדָם הִגַּדְתָּ אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל אֶת־הַבַּיִת וַיִּכְלְמוּ מְעוֹנוֹתֵיהֶם וּמִדְּדוּ אֶת־תְּכֵנִית : (יא) וְאִם־נִכְלְמוּ מִכָּל אֲשֶׁר־עָשׂוּ צוֹרֵת הַבַּיִת וְתַכּוֹנָתוֹ וּמוֹצְאָיו וּמוֹבְאָיו וְכָל צוֹרְתוֹ וְאֵת כָּל־חֻקְתּוֹ וְכָל־צוֹרְתֵי צוֹרְתוֹ וְכָל־תּוֹרָתוֹ תּוֹרָתוֹ הוֹדַע אֹתָם וְכָתַב לְעֵינֵיהֶם וַיִּשְׁמְרוּ אֶת־כָּל־צוֹרְתוֹ וְאֶת־כָּל־חֻקְתּוֹ וְעָשׂוּ אוֹתָם : (יב) זֹאת תּוֹרַת הַבַּיִת...

18. ה' מצווה לתקן את מעמד הכהנים ולתת לו חוקים חדשים

(מ"ד, ה) וַיֹּאמֶר אֵלַי ה' בְּרָאדָם שֵׁים לְבָדָךְ וְרָאָה בְּעֵינַיִךְ וּבְאֲזְנֵיךְ שְׁמַע אֶת כָּל־אֲשֶׁר אֲנִי מְדַבֵּר אֲתָךְ לְכָל־חֻקוֹת בֵּית־ה' וְלְכָל־תּוֹרָתוֹ] תּוֹרָתוֹ וְשִׁמְתָה לְבָדָךְ לְמִבּוֹא הַבַּיִת בְּכָל מוֹצְאֵי הַמְּקֹדֶשׁ : (ו) וְאָמַרְתָּ אֶל־מְרִלֵי אֶל־בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' רְבִלְכֶם מִכָּל־תּוֹעֵבוֹתֵיכֶם בֵּית יִשְׂרָאֵל : (ז) בְּהִבְיֵאתְם בְּנֵי־נֹכַח עַרְלִילִיב וְעַרְלֵי בָשָׂר לְהִיּוֹת בְּמִקְדָּשִׁי לְחַלְלוֹ אֶת־בֵּיתִי בְּהַקְרִיבְכֶם אֶת־לֶחְמֵי חֶלֶב וְדָם וַיִּפְרוּ אֶת־בֵּיתִי אֶל כָּל־תּוֹעֵבוֹתֵיכֶם : (ח) וְלֹא שָׁמַרְתֶּם מִשְׁמֵרֵת קְדֹשֵׁי וְתִשְׁמְרוּ לְשִׁמְרֵי מִשְׁמֵרֵתִי בְּמִקְדָּשִׁי לְכֶם : (ט) כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי ה' כָּל־בְּרַנְכֹךְ עַרְלֵי לֵב וְעַרְלֵי בָשָׂר לֹא יָבֹאוּ אֶל־מִקְדָּשִׁי לְכָל־בְּרַנְכֹךְ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל : (י) כִּי אִם־הַלּוִים אֲשֶׁר רָחֲקוּ מֵעֲלֵי בְּתוֹעוֹת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר תַּעֲנוּ מֵעַלִי אַחֲרַי גְּלוּלֵיהֶם וְנִשְׂאוּ עוֹנָם : (יא) וְהָיוּ בְּמִקְדָּשִׁי מִשְׁרָתִים פְּקֻדוֹת אֶל־שַׁעֲרֵי הַבַּיִת וּמִשְׁרָתִים אֶת־הַבַּיִת הַמָּה יִשְׁחֲטוּ אֶת־הַעֲלָה וְאֶת־הַזֶּבַח לַעֵם וְהַמָּה וְעַמְדוֹ לַפְּנֵיהֶם לְשִׁרְתָם : (יב) יַעַן אֲשֶׁר יִשְׁרְתוּ אוֹתָם לַפְּנֵי גְלוּלֵיהֶם וְהָיוּ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל לְמַכְשׁוֹל עוֹן עַל־כֵּן נִשְׂאֵתִי יָדַי עֲלֵיהֶם נְאֻם אֲדֹנָי ה' וְנִשְׂאוּ עוֹנָם : (יג) וְלֹא־יִגְשׁוּ אֵלַי לְכַהֵן לִי וְלִגְשַׁת עַל־כָּל־קְדָשִׁי אֶל־קְדָשִׁי הַקְּדוּשִׁים וְנִשְׂאוּ כָל־מַתָּם וְתוֹעֵבוֹתָם אֲשֶׁר עָשׂוּ : (יד) וְנִתַּתִּי אוֹתָם שְׁמֵרֵי מִשְׁמֵרֵת הַבַּיִת לְכָל־עַבְדְּתוֹ וְלְכָל־אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה בּוֹ : פ (טו) וְהַכֹּהֲנִים הַלּוִים בְּנֵי צְדוֹק אֲשֶׁר שָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֵרֵת מִקְדָּשִׁי בְּתוֹעוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵעַלִי הַמָּה יִקְרְבוּ אֵלַי לְשִׁרְתִּי וְעַמְדוֹ לַפְּנֵי לְהַקְרִיב לִי חֶלֶב וְדָם נְאֻם אֲדֹנָי ה' : (טז) הַמָּה יָבֹאוּ אֶל־מִקְדָּשִׁי וְהַמָּה יִקְרְבוּ אֶל־שַׁלְחָנִי לְשִׁרְתִּי וְשָׁמְרוּ אֶת־מִשְׁמֵרֵתִי : ... (כ) וְרָאשֵׁם לֹא יִגְלַחוּ וּפְרַע לֹא יִשְׁלַחוּ כְּסוּם יִכְסְמוּ אֶת־רֹאשֵׁיהֶם : (כא) וַיִּין לֹא־יִשְׁתּוּ כְּלִכְהֵן בְּבֹאֵם אֶל־הַחֲצֵר הַפְּנִימִית : (כב) וְאֶלְמִנָּה וּגְרוּשָׁה לֹא־יִקְחוּ לָהֶם לְנָשִׁים כִּי אִם־בְּתוֹלֵת מְזֻרַע בֵּית יִשְׂרָאֵל וְהַאֲלִמְנָה אֲשֶׁר תִּהְיֶה אֶלְמִנָּה מִכְּהֵן יִקְחוּ : (כג) וְאֶת־עַמִּי יוֹדוּ בֵּין קְדָשׁ לְחַל וּבִירְטָמָא לְטָהוֹר יוֹדַעַם : (כד) וְעַל־רִיב הַמָּה יַעֲמְדוּ [לשפט] לְמִשְׁפָּט בְּמִשְׁפָּטִי [ושפטו] יִשְׁפְּטוּהוּ וְאֶת־תּוֹרָתִי וְאֶת־חֻקְתִּי בְּכָל־מוֹעֲדֵי יִשְׁמְרוּ וְאֶת־שְׁבֹתוֹתַי יִקְדְּשׁוּ : (כה) וְאֶל־מַת אָדָם לֹא יָבֹאוּ לְטַמְּאָה כִּי אִם־לְאָב וּלְאִם וּלְבָת לְאִחַ וּלְאִחוֹת אֲשֶׁר־לֹא יִתְּנָה לְאִישׁ יִטְמְאוּ : (כו) וְאַחֲרַי טָהַרְתוּ שְׁבַעַת יָמִים יִסְפְּרוּלוּ : (כז) וּבְיוֹם בָּאוּ אֶל־הַקְּדָשׁ אֶל־הַחֲצֵר הַפְּנִימִית לְשִׁרְתָהּ בְּקֹדֶשׁ יִקְרְבוּ חֲסֹאֲתוֹ נְאֻם אֲדֹנָי ה' : (כח) וְהִתְּנָה לָהֶם לְנַחֲלָה אֲנִי נַחֲלָתָם וְאֶחָזָה לֹא־תִתְּנֵנוּ לָהֶם בְּיִשְׂרָאֵל אֲנִי אֲחַזְתֶּם : (כט) הַמְּנַחָה וְהַחֲטָאת וְהַאֲשֵׁם הַמָּה לְאֶכְלוֹם וְכָל־חֶרֶם בְּיִשְׂרָאֵל לָהֶם יִהְיֶה : (ל) וְרָאשֵׁית כָּל־בְּצוּרֵי כָל וְכָל־תְּרוּמַת כָּל מִכָּל תְּרוּמוֹתֵיכֶם לְכַהֲנִים יִהְיֶה וְרָאשֵׁית עֲרֹסוֹתֵיכֶם תִּתְּנֵנוּ לְכַהֲנֵי בְּרַכָּה אֶל־בֵּיתְךָ : (לא) כָּל־נִבְלָה וְטִרְפָּה מִרְהַעוּף וּמִרְהַבְהֵמָה לֹא יֵאָכְלוּ הַכֹּהֲנִים :

19. ה' נותן כמה מצוות חדשות הנוגעות למלך כדי שכישלונות העבר לא ישבו

(מ"ה, ז) וּלְנִשְׂאֵי מַגָּה וּמַגָּה לְתַרומַת הַקְּדָשׁ וּלְאֲחֻזַּת הַעִיר אֶלְפִנֵי תְרוּמַת־הַקְּדָשׁ וְאֶל־פְּנֵי אֲחֻזַּת הַעִיר מִפְּאֲתַיִם לְמָה וּמִפְּאֲתַיִם קְדִימָה קְדִימָה וְאַרְבָּע לְעַמּוֹת אֶחָד הַחֲלָקִים מִגְּבוּל גֹּם אֶל־גְּבוּל קְדִימָה : (ח) לְאַרְבָּע יִהְיֶה־לוֹ לְאֲחֻזָּה בְּיִשְׂרָאֵל וְלֹא יוֹנוּ עוֹד נְשִׂאֵל אֶת־עַמִּי וְהָאָרֶץ יִתְּנוּ לְבֵית־יִשְׂרָאֵל לְשִׁבְטֵיהֶם : ס (ט) כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי ה' רְבִלְכֶם נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל חֲמָס וְשֵׁד הַסִּירוּ וּמִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה עָשׂוּ הָרִימוּ גְרֻשְׁתֵיכֶם מֵעַל עַמִּי נְאֻם אֲדֹנָי ה' : (י) מֵאֲזִנֵּי־צַדִּיק וְאִיפְתָּ צַדִּיק וּבֵת־צַדִּיק יְהִי לְכֶם : (יא) הַאֲיִפָּה וְהַבַּת תִּכּוּן אֶחָד יִהְיֶה לְשֵׂאת מַעֲשֵׂר הַחֲמֹר הַבַּת וְעִשִׂירֵת הַחֲמֹר הַאֲיִפָּה אֶל־הַחֲמֹר יִהְיֶה מִתְּפַנְתּוֹ : (יב) וְהַשְּׁקֵל עֲשָׂרִים גֵּרָה עֲשָׂרִים שְׁקָלִים חֲמִשָּׁה וְעֲשָׂרִים שְׁקָלִים עֲשָׂרָה וְחֲמִשָּׁה שְׁקָל הַמְּנָה יִהְיֶה לְכֶם : (מ"ו, טז) כֹּה־אָמַר אֲדֹנָי ה' כִּי־יִתְּנוּ הַנְּשִׂאֵי מִתְּנָה לְאִישׁ מִבְּנֵי נַחֲלָתוֹ הַיָּהּ לְבָנָיו תִּהְיֶה אֲחֻזַּתָם הַיָּהּ בְּנַחֲלָה : (יז) וְכִי־יִתְּנוּ מִתְּנָה מִנַּחֲלָתוֹ לְאֶחָד מֵעַבְדָּיו וְהִיתָה לוֹ עַד־שִׁנַּת הַדָּרוֹר וְשָׁבַת לְנִשְׂאֵי אֶד נַחֲלָתוֹ בְּנֵינּוּ לָהֶם תִּהְיֶה : (יח) וְלֹא־יִקְחָה הַנְּשִׂאֵי מִנַּחֲלַת הָעָם לְהוֹנֹתָם מֵאֲחֻזַּתָם מֵאֲחֻזַּתוֹ יִנְחַל אֶת־בְּנָיו לְמַעַן אֲשֶׁר לֹא יִפְצוּ עַמִּי אִישׁ מֵאֲחֻזַּתוֹ :